

Gemeenteraad Harderwijk
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

datum: 4 september 2024
ons kenmerk: 02430000187419 / 02430000658458
uw brief van:
uw kenmerk:
onderwerp: Raadsinformatiebrief Asiel en Oekraïne opvang

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben afgesproken u regelmatig op de hoogte te stellen van de stand van zaken rondom asielopvang en de opvang van ontheemden uit Oekraïne. In de laatste raadsinformatiebrief van 8 mei 2024 hebben wij u informatie gegeven over lopende ontwikkelingen landelijk, provinciaal, in de regio en lokaal in Harderwijk. Met deze informatiebrief informeren we u over de ontwikkelingen vanaf dat moment.

Door het aantreden van een nieuw kabinet waait er een andere wind op het beleidsterrein, echter concrete beleidsvoornemens zijn nog niet genomen waardoor we ons in Harderwijk maar ook regionaal en provinciaal bewegen binnen het huidige wettelijke kader.

De belangrijkste ontwikkelingen betreffen het vaststellen van uitgangspunten voor een nieuw AZC na 2026, de opening van een nieuwe opvanglocatie voor ontheemden uit Oekraïne en het eerste beeld van de effecten van de inzet van de straatcoaches.

Uitgangspunten nieuw AZC

In de collegevergadering van 3 september 2024 heeft het college de randvoorwaarden voor een nieuwe locatie voor het AZC besproken en vastgesteld. Het huidige AZC is aan het eind van de looptijd van de bestuursovereenkomst 10 jaar in gebruik geweest. In de eerste vijf jaar met een capaciteit van 500 plekken, sinds 2021 met een capaciteit van 800 plekken.

organisatie eenheid: Team Samenleving
behandeld door: M.J. Ahne
telefoonnummer: 0341 411 137
bijlage(n):

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

Harderwijk heeft een ruime geschiedenis met het opvangen van vluchtelingen sinds 1900. Het opvangen is onderdeel van het DNA van de gemeente. De gemeente en maatschappelijke partners hebben ruime ervaring op kunnen doen met het huisvesten van een AZC met 800 bewoners. Daarmee is een infrastructuur ontstaan, bijvoorbeeld met het platform Welkom Vluchteling Harderwijk, inzet van vele vrijwilligers, Vluchtelingenwerk, het onderwijs en de zorg. Er is een steeds grotere vraag naar opvangplekken voor asielzoekers door ontwikkelingen in de wereld en onze verwachting is niet dat dit af zal nemen. Vanwege medemenselijkheid en de rol van Harderwijk als centrumgemeente wil het college dan ook verantwoordelijkheid nemen om ook na 2026 een ruim AZC in de gemeente te huisvesten.

Het college is van mening dat een AZC met een omvang van ongeveer 500 plekken past bij de omvang van de gemeente. Deze omvang maakt het mogelijk een zo veel als mogelijk zelfvoorzienend AZC te vestigen wat minder belastend is voor de lokale voorzieningen in de gemeente. Het is mogelijk dat er locaties in beeld komen die voldoende ruimte hebben voor een groter AZC of het mogelijk maken combinaties te maken met andere ruimtezoekers, te denken valt aan flexwoningen voor statushouders en starters op de woningmarkt. Waarbij van belang is dat het terrein groot genoeg is om ontspanning en activiteiten aan te bieden op het terrein.

Het college heeft dan ook besloten te gaan zoeken naar een nieuwe locatie, uitgangspunt is dat er een zoveel mogelijk zelfvoorzienend AZC moet komen waarbij de druk op lokale voorzieningen (zorg/onderwijs) niet toeneemt. Het college is zich er van bewust dat er op diverse terreinen een ruimtevraag is en dat de beschikbare ruimte schaars is.

In het locatieonderzoek zal worden geselecteerd op basis van verschillende criteria:

- a. **De locatie is minimaal 10 jaar of permanent beschikbaar.**
De spreidingswet spreekt van duurzame opvangcapaciteit wanneer een locatie minimaal vijf jaar beschikbaar is, de investeringen die gedaan moeten worden zijn afhankelijk van de locatie maar vragen vaak om een langere termijn. Een termijn van 10 jaar maakt de investeringen aanvaardbaar;
- b. **De locatie moet steunen op voldoende maatschappelijk draagvlak.**
Van belang is om open en transparant te communiceren over het proces en na de keuze van de locatie met omwonenden te kijken hoe de opvang het beste vorm kan krijgen;
- c. **De locatie moet voor fietsers en wandelaars veilig bereikbaar zijn.**
Bewoners van het AZC zijn vooral aangewezen op wandelen, fietsen en het openbaar vervoer;
- d. **Een locatie met mogelijkheden voor andere te behalen gemeentelijke doelen heeft de voorkeur.**
De gemeente Harderwijk kent veel ruimtelijke uitdagingen, wanneer een locatie zich ervoor leent kan gekeken worden naar combinaties van functies;
- e. **De locatie heeft een omvang die zoveel mogelijk zelfvoorzienend is.**
Uitgangspunt is dat er een zoveel mogelijk zelfvoorzienend AZC moet komen waarbij de druk op lokale voorzieningen (zorg/onderwijs) niet toeneemt t.o.v. de huidige situatie van het bestaande AZC;
- f. **De locatie voldoet aan de bereikbaarheidsrichtlijnen van het COA.**
Uit richtlijnen van het COA: bewoners van het AZC zijn waar mogelijk in staat om zo zelfstandig mogelijk te verblijven in de opvang. Het COA heeft daarom de volgende richtlijnen:
 - i. voor het doen van boodschappen is een supermarkt op een acceptabele loopafstand van minder dan 15 minuten nodig;

- ii. voor het basisonderwijs is een basisschool op maximaal 30 minuten loopafstand noodzakelijk. Kinderen op het AZC zijn leerplichtig. Wanneer sprake is van het voortzetten van de huidige school (De Vlieger) moet gekeken worden naar de onderwijshuisvesting;
- iii. voor het voortgezet onderwijs is een ISK (Internationale Schakelklas) nodig op maximaal 60 fietsminuten. Harderwijk biedt op dit moment ruimte aan de ISK (Internationale Schakelklas) van Landstede, in de renovatie- en nieuwbouwplannen van Landstede is ruimte voor ISK leerlingen opgenomen. Een AZC van voornoemde schaalgrootte waarborgt voldoende basis voor de ISK;

Ontwikkelingen opvang Oekraïners

In Harderwijk is per 1 juni een extra opvanglocatie aan de Oranjelaan geopend. In totaal zijn hiermee zo'n 26 opvangplekken toegevoegd aan het totaal. Het gaat hierbij om meerdere zelfstandige appartementen die door de eigenaar als een geheel verhuurd worden. Hier zijn met name mensen met kinderen geplaatst waarvoor de afstand naar de peuterspeelzaal op het AZC of de basisschool gunstiger is vanaf deze locatie dan vanuit Hierden.

Na een periode van relatief wat minder instroom zijn er nu landelijk forse problemen met het aantal beschikbare opvangplekken. Voor de gemeente Utrecht is dit reden geweest om de centrale HUB (aanmeldpunt) in de jaarbeurs te sluiten. Dit geeft veel onduidelijkheid omdat daarmee de regie op het aanmelden en verspreiden is verdwenen en Oekraïners zich spontaan bij gemeenten melden.

Tegelijkertijd is vanuit het rijk aangegeven per 1 januari de taakstelling te verhogen, voor Harderwijk betekent dit een verhoging van de taakstelling van 295 naar 382 plekken. Ons college ziet op dit moment geen mogelijkheden om hier volledig invulling aan te geven.

Straatcoaches

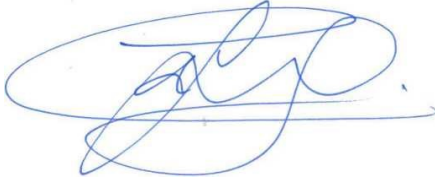
In mei van dit jaar zijn we op en in de omgeving van het AZC gestart met de inzet van straatcoaches. Deze inzet is mogelijk gemaakt met een bijdrage van het ministerie van J&V, staatssecretaris Van der Burg was kort na de start op werkbezoek om met bewoners, ondernemers en straatcoaches te spreken. Inmiddels zijn we enkele maanden verder en zien we veel positieve effecten van de inzet. Omwonenden en ondernemers weten de straatcoaches goed te vinden en ernstige overlastmeldingen hebben zich de afgelopen zomer niet voorgedaan. Ook vanuit het winkelcentrum zijn de signalen positief en hebben ons verzoeken bereikt om de inzet dit jaar wat te verlengen. Wij kijken binnen de beschikbare middelen die bestemd zijn voor overlast(preventie) rondom het AZC naar mogelijkheden om hieraan tegemoet te komen.

Huisvesting statushouders

Een deel van het probleem in de asielopvang is dat landelijk de doorstroming van statushouders naar reguliere woningen een probleem is. Ook in Harderwijk lukt het niet om op dit moment al voldoende mensen in een woning te plaatsen. Ook hierin werken we samen in de regio maar de problemen in de andere regiogemeenten zijn vergelijkbaar, te weinig woningen beschikbaar en teveel alleenstaanden te huisvesten.

In de tabel in de bijlage geven wij u een overzicht van de taakstellingen op gebied van asiel en ontheemden en de huidige gerealiseerde plekken in de regio.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'F' and 'W' intertwined, with a horizontal line across the middle.

mevrouw F.H.W. de Jong
secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'J' and 'J' with a horizontal line across the middle.

de heer J. Joon
burgemeester

Bijlage 1

Taakstelling Oekraïne opvang

Gemeente	Gerealiseerd GOO	Taakstelling 2024 *	Taakstelling 2025	Gerealiseerd POO
Elburg	191	143	186	41
Ermelo	170	165	213	43
Harderwijk	135	295	382	31
Hattem	40	74	96	22
Nunspeet	256	170	221	10
Oldebroek	100	145	187	92
Putten	133	149	192	26

* De taakstelling betreft slechts GOO plekken (gemeentelijke opvang), de plekken bij particulieren (POO) worden hierin niet meegerekend

Taakstelling Asiel

Gemeente	Gerealiseerd Asiel *	Opgave 1-7-2025 **
Elburg		143
Ermelo		165
Harderwijk	800	295
Hattem		74
Nunspeet	100	170
Oldebroek		145
Putten		149
	900	1108

* Lopende initiatieven in Ermelo, Nunspeet, Ermelo en Putten zijn hierin niet meegenomen

** Aantallen op basis van de spreidingswet